

ing van Gods-
gesteldheid
elofen Gods;
n 5de. de ge-
ren.
n inhoud van
er vijf stukken
Voord alleen.
en Naam des
aan 's Heeren
utoriteit, aan-

e Dienst des
ds boodschap
n.
den Raad en
Bedreigingen
zuiverlijk en
ht, is niet uit
penbaring, en
edige mensch,

een prediker
ge boodschap
ik overbrengt,
teute aan zijn
desnoods tot
acht, en, kan
n den Dienst
neven.

de prediker
e inkleedt, ze
olle woorden
n het leven
bloot te leg-
ervangen eer
ope opgaven
n, is sprake
er boodschap,
f, waarop die
den; en of nu
os van hoogte
s, blijve hier

n den Dienst
at van woer-
en Bediening
aar waaraan
gen, dat elk

natuurlijk op
a inhoud van
baarde, gelijk
e wijze, en in
baard is.

Wel niet zeg-
d dat hij op
t Woord als
ik heeft over
in den samen-
en geheel
htneming van
t volk heeft

het met de

maar in 52
a in goede
chakeld deel
f, Gebod en
kwamen.
g wilden ze
aan, niet om
vorden predi-
aar om jaar
heel, telkens
nderen trant,
de gemeente

is het in de
k stuk volle-
men, en wie
anstelt, zal er
het volgende
erdudlijken,
a ingeleid en

chismusredi-
een samen-
ge Bediening

urten waarin
rd, nog een
met dusge-
men op zijn
g. Allereerst
éene: predi-
het andere
rd waar; en
t denkbeeld,
so beide zon-
n.

zeer gewoon,
lan, uit den
atechismus.

rom bij elke
leen uit de
dat de waar-
uit die uit-
veld, en de
t alzo niet
ed, maar de
Gods uit die

Catechismus-
te kiezen,
aanprijzing
rree ingang
ligen.

den éénen
sten die de
ts. En daar
vinden zijn,
a der waar-
e vele teke-
dig en in
zulk een
wat met de
strijdt, of
den achter-
et over den
maar over
od van dien

toond hoe de Catechismus uit deze Schrift-
woorden haar waarheid samenlas.

En zegt men, dat dit te veel tijd zou roo-
ven, zoo zij toch gevraagd, of het dan niet
goed zou zijn, al ware het slechts één-
maal in de vijf jaren bij een nieuw
rondpreken van den Catechismus, deze wijze
van doen eens week aan week te vol-
gen, om de gemeente klaar en duidelijk te
doen zien, hoe de Catechismuspredikatie met-
terdaad Dienst van het Woord is.

Veel beter althans dan door het opklap-
ken van zulk een extra-tekst, zou op die wijs
het gezag van Gods Woord bij de Catechi-
smuspredikatie tot zijn recht komen.

Doch ook op de tweede misvatting moet
nadruk gelegd. De predikatie van dusge-
naamde vrije teksten moet met de Catechi-
smuspredikatie verband houden.

Dat dit meestal niet zoo is, is openbaar.
Gemeenlijk loopen deze twee reeksen van
predikatie, 's morgens en 's middags, of ook
's morgens en 's avonds, eenvoudig los naast
elkaar, en weet de ééne van de andere
niet af.

Dit nu kan niet anders bij die predikatie,
die men niet onjuist *Schriftuurpredikatie*
zou kunnen noemen.

We bedoelen hiermede de predikatie van
heel den Bijbel van Genesis 1 tot Openbarin-
gen 22, achter elkander, in doorlopende
volgorde onderaan, en die eertijds, althans
in kerken met meerdere beaarten, vaste regel
was, gelijk ze dan ook door Calvijn is in-
geleid.

Deze *Schriftuurpredikatie* gaat uit van
de onderstelling, dat ook het samenstel van
de Schrift als zodanig op de gemeente des
Heeren berekend is; dat de gemeente des
Heeren heel deze Schriftuur ook in haar
volgorde en samenhang moet leeren ver-
staan; en dat, wijl de vrije tekstpredikatie
gehele stukken van de Schrift onbehandeld
pleegt te laten, en dus het verband niet dan
oppervlakkig kan eeren, een doorlopende
behandeling van heel de Schriftuur voor de
gemeente hoogst wenschelijk is.

Sommigen hebben deze wijze van predi-
ken zelfs tot de eenig geoorloofde pogen
te stempelen, waarin ongetwijfeld overdeij-
ving lag.

Maar het allengs geheel te loor gaan van
dit denkbeeld, is dan toch stellig schade
voor de gemeente en doet afbreuk aan den
eerbied, dien we aan de Schrift als Schriftuur
verschuldigd zijn.

En wel hebben sommige predikers dit
dan pogen aan te vullen door *Bijbellesingen*,
maar welbezien hadden deze *Bijbellesingen*
dan in den Dienst des Woords moeten zijn
ingeschakeld, en moest niet nu eens dit dan
dat Boek genomen worden, maar heel de
Schriftuur met en voor de gemeente wor-
den gelezen en uitgelegd.

Na toch handelen die Bijbellesingen ge-
meenlijk alleen over de Psalmen, Jesaja en
de kleine Profeten, en over Johannes Evan-
gelie en een enkelen Brief, terwijl hier
slechts hoogst zelden ook enkele Boeken
bijkomen, en stellig meer dan één Boek
volstaand buiten behandeling blijft.

Doch dit nu daargelaten, geven we voet-
stoots toe, dat de eigenlijke *Schriftuur*-
predikatie geen verband hoegenaamd met
de Catechismuspredikatie houden kan, over-
mits ze een *eigen beginsel* volgt, en dit
niet kan verloocheuen.

Heel anders daarentegen staat het met
de dusgenaamde vrije tekstpredikatie.

Deze is niet aan een vaste volgorde ge-
bonden. Zij staat heerscht zekere vrije keuze.
En zoo ontstaat de vraag, of bij deze vrije
keuze de Catechismuspredikatie geheel uit
het oog moet worden verloren.

Doch hierover een volgend maal.

Captatio benevolentiae.

De redactie van de *Tijd* op ons artikel
van de vorige week terugkomende, acht dat
hetgeen wij over het *viende* in 's Pausen
allocutie aan de Engelsche natie schreven,
voorbij werd gezien, dat de Schrift alle
veeltal in den prediker verbiedt.

Ze zegt er dit van:

Daarbij echter komt, dat wij recht meenen
te hebben de woorden van het blad niet enkel
van zijn standpunt, maar ook en vooral van
het *oors* te beoordeelen. En dan zeggen wij:
de Paus treedt hier — ook den schrijver in de
Herant moet het duidelijk zijn — (te recht of
ten onrechte, wij laten het voor het oogenblik
in het midden) op in hoedanigheid van Chris-
tus' Plaatsbekleeder. Hij spreekt (in zijn eigen
schatting ten minste ook voor de *Herant*) als
Oppeste Priester en Leeraar, die voor Zijn
Lustgever. Hij kent minstens even goed als Ds.
Winckel en zijn mede-redactoren aan de *Herant*
het apostolische woord, dat in den prediker der
Christelijke waarheid, «de taal der vleiers» (1 Thess. II: 5).
En de *Herant* zou willen beweren dat, waar hij,
in die omstandigheden, een man besluitdijgt
van, tegen zijn eigen gevoelen, dingen te prijzen,
die gansch niet prijzenswaardig zijn, eigenschap-
pen te loven, die in zijn eigen schatting veeleer
afkeuring zouden verdienen, — geen grieve-
belediging tegen het karakter van zulk een man
uitsprekt? Dat het hoogstens een peccadillo
geldt, welke, nu ja, zoo ernstig niet behoort te
worden opgevat. Maar wat dan te denken
van den ernst, die den heeren van de *Herant*
zelf bij hun geestelijken arbeid bezielt?...

In 1 Thess. 2: 5 betuigt Paulus, dat hij
noot «met pluimstrijkende woorden heeft
omgegaan».

Nochtans sprak deze zelfde heilige apostel
op den Areopagus, blijkens Hand. 17: 22 v.v.,
tot de Grieksche geleerden uit die dagen
aldus:

Gij mannen van Athene! Ik bemerk, dat gij
alleszins gelijkt als godsdienstiger zijt. Want de
stad doorgaande, en aanschouwende uw heilij-
dommen, heb ik ook een altaar gevonden, op
hetwelk een opschrift stond: Den onbekenden
God. Dezen dan, dien gij niet kennende dient,
verkondig ik u lieden.

En later:

Want in Hem leven wij, en bewegen ons,
en zijn wij; gelijk ook eenigen van uwe poeten
gezegd hebben: Want wij zijn ook zijn geslacht.
Wij dan, zijnde Gods geslacht, moeten niet
meenen, dat de Godheid goud, of zilver, of steen
gelijk zij, welke door menschenkunst en bedin-
king gesneden zijn.

Uit de vergelijking van deze beide Schrift-
woorden blijkt, dat Paulus een spreken ge-
lijk bij te Athene deed, niet onder de
«pluimstrijkende woorden» opvatte, en dat
derhalve ook bij de prediking des Evan-
gelies zeer wel geoorloofd is, niet vleitaal,
maar wel een *captatio benevolentiae*, d. i.
een woord te spreken dat *voor de hoorders
vriend is*, en strekt om hen te winnen.

Daarbij qualificeerde ook Paulus en hun
altaardienst voor den onbekenden Goden, en
de uitspraak van een hunner dichters op een
wijze, die hij niet zou gevolgd zijn, als hij
op zichzelf en dien dienst en dien dichter
had moeten beoordeelen.

En zoo nu ook heeft Leo XIII de En-
gelsche natie toesprekende, zich behield
van enkele voor Engeland vleien-
drukkingen.

Op zichzelf zou hier niets tegen zijn.
Maar de juiste maat en regel werd hierbij
verzaakt, toen dit schrijven ook preez wat
anders vaak niet alleen anders voorgesteld,
maar tegengewerkt wordt.

Recensie.

Van de hand van Ds. Van Kamp, te
Heemse, verscheen bij den uitgever Donner
te Leiden, een *particuliere brief over den
Kinderdoopt*, met een voorwoord van Ds.
Gispem.

Allermeest als twistschrift bedoeld, strekt
het blijkens den titel veelver «*tot vaststel-
ling van wankelende en geruststellende
bezwaarde, gemoederen*», en het komt ons
waarschijnlijk voor, dat de schrijver bij meer
dan één het doel, waarop hij mikt, treffen zal.

We durven het daarom verwachten, om-
dat de schrijver niet *hooge sprekt*, noch
met *pijlen schiet*, noch ook een *knuppel in
het hoenderhok* werpt, om met Vondel te
spreken, maar kalm, ernstig, stil, en toch
met geen geringe kennis van zaken, maar
alle oppervlakkigheid mijnde, in makkelijk
lezenden briefvorm zijn gedachten uiteenzet.

Ten bewijze, dat we niet te veel zeggen
met te beweren, dat hier de oppervlakkig-
heid gemeden is, sta hier een brokstuk uit
de zesde aantekening in de *Bijlage* over-
genomen.

Ze behandelt de vraag, of het Woord
werken kan, als de levendmaking der ziel
niet voorafging, en zegt daarvan dit:

Laat men zich de zaak toch juist inlenken.
Indien iemand spreekt of schrijft, gaat er een
wonderlijke werking van hem uit op dengenen,
tot wien hij spreekt of aan wien hij schrijft.
Laat ons om de zaak te vereenvoudigen, het
schrijven uit 'loog verliezen en alleen aan het
spreken denken. Alle spraak richt zich tot
het menschelijk bewustzijn, en tracht daar
de zelfde voorstellingen, denkbeelden en begrippen
te werkeken, die de ziel des sprekers vervul-
len. Niet alleen dezelfde voorstellingen, den-
keelden en begrippen, maar dat ook juist in
dezelfde onderlinge verhoudingen, waarin
de spreker ze opvat. Nog meer, de spre-
ker tracht ook door spraakvorm en toon
den hoorder in dezelfde betrekking tot de ge-
dachten, die hij uit, te brengen als waarin hij
staat: hij mikt dus door het bewustzijn heen
op zijn gemoed, zijne neigingen, zijne begereen,
zijne harstochten, zijne wil. Maar hoe veel actie
er ook van den spreker uitga, hij bereikt zijn
doel niet, als zijn spreken geen of geen genoeg-
zame werking in de ziel van den hoorder doet
ontstaan. Spreek tot een beeld, en spreek dan
zoo keurig en indrukwekkend als gij wilt, het
baat niet. Het spreken werkt alleen de be-
doelde voorstellingen, denkbeelden en begrippen
en dat in den bedoelden samenhang; het heeft
dan alleen den gewenschten invloed op het
gemoed van den hoorder, als er een werking
in de ziel van den hoorder ontstaat, die aan de
bedoeling van den spreker beantwoordt. Nu is
elke werking in de ziel des hoorders natu-
rlijk gebonden aan de eigenaardig-
heid van haar leven. En daaruit volgt van
zelf, dat de spreker slechts in zooverre zijn doel
kan bereiken, als er verwantschap tus-
schen zijne ziel en de ziel van zijn
hoorder bestaat.

Heeft God vroeger rechtstreeks tot menschen
gesproken en doet Hij het nu nog voortdurend
middellijk, de mogelijkheid daartoe zou zelfs niet
bestaan, als de mensch niet geschapen was naar
het beeld Gods, en in dat beeld Gods, als
we zoo eens mogen spreken, niet de verwant-
schap was gegeven tusschen zijn le-
ven en het Goddelijk leven. Nu die ver-
wantschap bestond, kon het Goddelijk leven
zich in menschelijke woorden openbaren, en het
menschelijk bewustzijn door het Goddelijk leven
beaard worden. Het droefte liet der zonde is
echter uitschijnende gekomen, en heeft het
beeld Gods in ons menschenkindern, verwoest.
Wel heeft die verwoesting een zekere ingescha-
pen kennis Gods niet kunnen wegnemen, en
vandaar dat het Woord Gods ook wat heeft op
het bewustzijn van den natuurlijke mens; maar
toch kan het hooren van het Woord Gods
de menschelijke ziel niet tot die werking bren-
gen, dat de heilsgedachten der genade door
haar gevormd worden, haar vertruwen en heilij-
gen. Elke werking van het bewustzijn
van den natuurlijke mens is ook
van natuurlijke aard, vrucht als zij
is van zijn natuurlijke leven. De voorstel-
lingen, de denkbeelden, de begrippen, die 's Heeren
Woord in den natuurlijke mens wekken,
missen alle geestelijke waarde; zij beantwoorden
niet aan de zalige werkelijkheden des heils, zoo-
als God ze beschikt heeft en kent.

Zij het ook maar één enkel oogenblik
vroeger, Gods herscheppende genade moet u
het geestelijk leven, de vernieuwing in beginsel
maar zijn beeld, onmiddellijk gegeven heb-
ben, en dan, maar ook niet vroeger, is
de werking in uwo aldus mogelijk, waardoor uwe
gedachten waarlijk gaan beantwoorden aan de
heilsgedachten Gods, die door zijn Woord tot
u worden gebracht. Natuurlijk mogen wij de
werking der wedergeboren ziel niet onafhank-
lijk van God denken: zij moet voortdurend

gewekt en onderhouden worden door den Geest
Gods; en zoo volgt op de eerste onmiddellijke
bewerking des Geestes een verdere bewerking
waarin Geest en Woord steeds samengaan. On-
der die bewerking ontwikkelt zich na veelvul-
dige en aanhoudende worstelingen met het val-
sche bewustzijn van uw natuurlijk bestaan uw
geestelijk bewustzijn, waarin Gods heilsgedach-
ten over u zich weerspiegelen, en waardoor zij
u vertruwen en heiligen.

Mij dunkt overduidelijk is het, dat het be-
wustzijn uit het leven wordt gebaard, en dus
ook het geestelijk leven in orde van
tijd aan het geestelijk bewustzijn voor-
afgaat. Die waarheid wordt door onze Heil-
land met kracht en klem uitgesproken, als Hij
zeigt: Voorwaar, voorwaar zeg ik u, tenzij dat
iemand wederom geboren worde, hij kan het
koninkrijk Gods niet zien (Joh. 3: 3); dat is:
het spiegelt zich niet in zijn bewustzijn af.

Ieder deskundige zal toestemmen, dat dit
wel doordacht en helder uiteengezet is.

Het *Woord* werkt op het *bewustzijn*; ons
bewustzijn staat met ons leven in verband;
om van geest op geest te werken, moet er
dus levensverband bestaan tusschen hem die
sprekt en hem die hoort; en daarom kan
het Woord ons niet innerlijk ter zaligheid
bewerken, tenzij door instorting van het leven
der herschepping d. i. de wedergeboorte deze
mogelijkheid in ons ontstaan zij.

Wat er ook in een zondaar, buiten weder-
geboorte overgebleven zij, niet het leven.
Hij ligt midden in den dood.

Er zijn niet drie soorten van menschen:
Menschen die *leven*, menschen die *dood* zijn,
en menschen die tusschen dood en leven
hangen.

Heel de Schrift getuigt het door Oud en
Nieuw Testament: Wie niet ten leven ver-
wekt werd, is nog *dood*. Wie nog *dood* is
leeft nog niet. En alzo, al wat nog on-
wedergeboren is, is nog ganschelijk in den
dood bevangen, en de *dood* is onzuiver, is
onrein, is onheilig.

Niet naar onze schatting, maar naar de
heilige waardeering onzes Gods.

KUYPER.

Voor Kootwijks Scholen.

Ingekomen bij Ds. HOUTZAGERS: Van N. N.,
te Putten, voor Kootwijk f. 100 van den heer
Koopman te Ez. (Friesland), een halve collecte
van de Geref. Gem. te Ez.

Uit de Pers.

In het *Geref. Volksblad* wordt zeer ter sne-
de opgemerkt, waarom wij Gereformeerden slechts
omgen plicht doen, zoo we rusteloos de Gerefor-
meerden in de Hervormde kerk aan hun con-
scientie komen.

We lezen er dit van:

«Tegen de modernen, maar gij, *Geref. Volksblad*,
uw scherpe pijlen richten, maar niet tegen ons
Gereformeerden en rechtgeinden in de Nederl.
Hervormde kerk, — aldus werd ons onlangs van
die zijde toegevoegd.

Elkvee, is deze sommatie billijk.
Leven dan de Gereformeerde kerken, binnen
wier kring ons blad optreden mocht, en aanva-
kelijk een goede plaats vindt ook, — leven dan
deze kerken in kerkrechtelijke gemeenschap met
de modernen?»

Ons roepen tot de modernen raakt dezer lieden
conscientie niet.

Dat is de taal, het ambt, de roeping, die
Aldus van alle geloofgen, die nog in het Ned.
Hervormde kerkgenootschap blijven en met de
ongeloofgen een weg wendeelen.

Stel zelfs al eens — natuurlijk als neen — dat
in de mannen van '34, in die van '86 met hun
reformatorische acta — de zaken geld verkeerd
hebben aangepakt, — kunt gij, zachtblijvende
broeders in de Hervormde kerk, in niets doen, ja
in blijven heulen met de wolven en verlauden
vijanden van Christus, daarmee dan ooit goed-
praten of verantwoorden voor den Heere?

Moogt gij zelfs dan niet doch?

Is dit beter dan *gehoort* van de plorie van
den Koning der kerk, welk getuigen in '34, en
in '86 met algeheele afkeuring en uitverping van
uw broeders gescreven is?

Dat niets doet kan alleen goedgesproken door
het zoogenaamde neo-Kollibrugganisme, dat van
het uitrukken der kwaal niet alleen, maar zelfs van
een gewillig moeten dragen van het oordeel Gods,
hetwelk nu eenmaal op de Hervormde kerk ligt,
durf spreken. Volgens deze opvatting zou het dus
eigenlijk zelfs groote zonde zijn, om iets tot kerk-
herstel te doen.

Stel u voor, een nachtelijk kwam eens bij zulk
een lidenlijken broeder het huis doorgangen, — of
hij er dan ook zonde in zou zien, den broederders
te weerstaan?

Genoeg, het neo-Kollibrugganisme oordeelt zich-
zelfen.

Maar in deze richting wandelen lang niet allen,
die achterblijven. Althans in theorie is het ver-
schil nog al groot.

Wanneer echter zullen wij mogen hopen dat
theorie praktijk worde?

Onlangs schreef iemand, dat wij zoo ongeveer
over een dertig jaar de derde kerkelijke «*exodus*»
kunnen verwachten. Zou dit waar zijn?

Misschien!

Maar dan moet er nog heel wat anders gebeu-
ren. Dan moeten de Hervormde vrienden ook niet
langer aanhouden bij de Gereformeerden, dat deze
tegen de modernen optrekken. Dan moeten zij
zelf de kne bij de hoers pakken, getrouw wor-
den naar den eisch Gods, en niet van niet af
ophouden kerkelijke naam te leven met mannen
als C. G. Claauwans en P. Feenstra Jr., Dr. J.
van den Bergh en Dr. D. C. Nijhof, die nog on-
langs in een openbaar debat van moderne theolo-
gie, de stelling verdedigend en toegevoegd hebben:
«*de verougende heide Gods is een contradictio in
adfectu*». En dat zijn nu ambtsbroeders, orthodoxe
leeraren in de Ned. Hervormde kerk; en dat zijn
uw voorgangers, geloofvige bejders van den Heere
Jezus Christus, die nog in Synodale banden be-
kleed zijn. Uw diebarm geloof, dat u in leven en
sterven kan troosten, wordt door uw eigen leera-
ren voor onzin uitgesproken. Elkvee, hoe kunt gij
het daar nog uithouden?

Is dat een houdbare positie?

Is dat te verantwoorden in uw binnenkamer
voor den Heere?

Doet niet een vlieg heel de zalve des apothec-
kers stinken? Waar is dan uw trouw, waar uw
feyr, waar uw liefde tot den Heere, — wanneer
gij al deze en zulke onverantwoordelijke gebeurte-
nissen, schouderophalend voorbij gaat? Doch des
vragers zou geen einde zijn. En intusschen, al dat
lasten van de heiligheden in uw eigen kerk-
lijke gemeenschap, geschildt ook in uw naam,
daarvan draagt ook gij de verantwoordelijkheid. Er is
ook een kerkelijke echtheid. Daarom gaat u
van haar, zegt de Heere, en raakt niet aan wat
smeert. En reukigt u, gij die de vaten des Heeren
draagt? Jesaja 52: 14, 2 Cor. 6: 17, Openb.
18: 4.

J. Garin.

Dit is volkomen waar, en wel zoo juist als
hebben hetzelfde blad in een vorig nummer
over de wijbegeerte opmerkte.

Het verloor uit het oog, dat wel de Dooper-
schen en ten deele de Lutheranen, maar nooit
de Calvinisten het hoog belang en de onmis-
baarheid der wijbegeerte betwist hebben.

Het zou dan ook in de hoogste mate te be-
treuren zijn, indien dit volksblad de Dogmatic
van Prof. Bavinck, die wat dit punt aangaat,
geheel op hetzelfde standpunt staat, alleen daarom
verwierp.

Over veleer wensch, om de bewoners van
Lombok in onze Zendingster op te nemen,
schrijft Ds. J. N. Lindeboom in de *Roeper* dit:

Na hetgeen de laatste maanden met en op
Lombok heeft plaats gevonden, waardoor dit eiland
een treurige vermaardheid heeft gekregen, is in-
zonderheid het oog van de Zendingvrienden op
hetzelfde gevallen.

Mer dan één heeft er op gewezen, hoe heerlijk
het zou zijn, wanneer huns van uit Nederland den
armen Saksen en Balinen het heil dat in Christus
is, werd bekend gemaakt. Dat zou de beste vrucht-
aening zijn voor al het leed, dat ons van die
zijde is aangedaan.

Reeds werden er pogingen aangewend om gel-
den te verzamelen, waardoor de Gereformeerde
kerken in staat zouden worden gesteld hun Zen-
dingarbeid tot op Lombok uit te strekken.

Hoe goed de bedoeling in deze ook moge zijn
en van hoe groote liefde voor het zielenheil van
den armen Lombokker het ook moge getuigen,
toch spraken we onlangs als onze overtuiging uit,
dat van Zending op Lombok door de kerken
voorteen geen sprake kan zijn, en wel om deze
reden: dat de kerk op verre na niet in staat
zou uit te voeren, wat ze tot hertoe op zich heb-
ben genomen op Midden-Java en Soembra. God
eiecht van ons niet meer, dan waartoe we door
Hem in staat worden gesteld.

En al mag hieruit nu niet afgeleid worden, dat
de Geref. kerken niet in staat zouden zijn ook
Lombok van zendingen te voorzien, indien het
Pintstervuur maar in haar brandde, toch zou zij
niet naar een ander arbeidsveld mogen gaan, voor
zij het door haar aangenomen heeft verlorven.

Hebben wij bezaar in een Zending op Lombok
door de Geref. kerken, omdat onze kracht op het
oogenblik daartoe te klein is, anderen, die zich
met deze zaak bezig houden, stellen eveneens op
bewaren, die nog meer aldande zijn.

Zoo was er al sprake geweest, den zending
Wijnveldt, die, als daartoe afgevaardigd door de
Geref. kerk van Batavia, de Lombok-expeditie als
geestelijk verzorger heeft medegemaakt, als zende-
ling naar Lombok te zenden.

De Ermeelooze Zendingvereeniging, door welke
Wijnveldt oorspronkelijk is uitgezonden, en die
niet ongenegen zou zijn Wijnveldt voor goed aan
Lombok af te staan, heeft over deze zaak met Dr.
Wijnveldt gecorrespondeerd en een antwoord ont-
vangen, dat door de *Ned. Zendingblad* zijn lezers
wordt medegedeeld en als volgt luidt:

«Naar door u ook mijn oordeel gevraagd is,
in deze aan een eventuele Lombok-zending, moet de
mening worden uitgesproken, gestemd door bro-
derlingen, die ik mocht ontmoeten, of met wie
ik daaroer schreef, mocht, dat daaraan zonder
uitdrukkelijke aanwijzing of bijzondere leiding Gods
niet kan gedacht worden in de eerste jaren.

Allereerst zou het gouvernement natuurlijk nog
geen toelating geven, maar bovendien hebben de
brandende, roovende en doodelde Hollanders nu
nog te levendige gedachten bij Saksen en Balinen
beide.

Van een geopende deur is oogenblikkelijk dan
ook niets te zien, het is een door en door zinne-
loos, zedeloos volk, aan alle hoogere behoeften of
gevoelen, zoo het schijnt, gespeend.

Het welk er van Hadji, wier invloed op de
Saksische hervolting buitengewoon is.

De zeer tijdelijke belangstelling van allen in
zaker Lombok, levert nog geen voldoende grond
voor duurzame zorgen voor een arbeid in 't Evan-
gelie. Dergelijke wonderboomen van tijdelijke
geestdrift hebben te duidelijk in de Zendingge-
schiedenis gesproken.

Er is nooit haast en gejaagdheid in sake de
uitbreiding van Gods koninkrijk, wel een onver-
vaard en kloek aanvatten als de tijd daar is.

Moge dit overvaard en kloek optreden, nog
spoedich de gelegenheid daartoe open, plaats
vinden en mogen intusschen de harten, die nu
warm kloppen voor dergelijke Zending, het heil-
zaam, dat het hun ernst is door te volharden in het
gebed voor Lombok?»

Zouds al bovengestaan schrijven van een der
zake kundige duidelijk blijkt, is Lombok nog niet
rijp voor de Zending, wat zich zeer goed verklar-
en laat.

Kan vooralsnog aan rechtstreekse Zending
onder dit arme volk niet gedacht worden, van
laute vereenigen we ons met den wensch, dat de
Zendingvrienden volhouden mogen in het gebed
voor Lombok. Geve de Heere dat het a. s. Pink-
sterfeest in veler harte een liefdervuur ontsteke
voor de eere van God Drieëinig en het zielenheil
van Heiden en Jood.

KUYPER.

Officieele Berichten.

Mit verkorting uit het *Kerkblad* van 7 Juni.

Kort verslag van de werkzaamheden
der Classis Heerenveen, in hare
vergadering van 8 Mei 1895.

Aan de orde wordt gesteld de zaak der
melklevantie aan de filineken op den Dag
des Heeren, door de vorige vergadering aange-
houden. Tal van broeders voeren daarover het
woord. Velen achten, dat bedoelde melklevan-
tie niet noodzakelijk is, en de kerk dies
geroepen, om handelend daartegen op te treden.

Andere evenwel hebben bezaar tegen deze
conclusie, daar ze, het niet uitgemaakt achten,
dat die zaak in alle gevallen en onder alle
omstandigheden niet noodzakelijk is. Een voor-
stel, dat zich aansluit aan het ge advies in het
Rapport van de deputaten al hoe — handelend
optreden, desnoods met toepassing der censuur —
wordt in stemming gebracht, doch met 14 tegen
13 stemmen verworpen. Verscheidene leden der
vergadering begeren aantekening in de notulen,
dat deze beslissing tegen hun advies en onder
protest hunnerzijds is genomen.

Naar aanleiding van het feit, dat bovenge-
noemd Rapport in de *Herant* openlijk is ter
sprake gebracht, wordt de volgende motie inge-
dien en aangenomen: «De vergadering betreurt
het, dat een stuk van de Classe zonder hare
toestemming is publiek gemaakt.»

Aan de kerk van Knijpe wordt advies ver-
leend in sake het weder ter hand nemen van 't
beroepingswerk.

Verder heeft Knijpe volgens haar instructie
bezwart tegen een handeling van den kerkeraad
van Mildam. De zaak is deze. Bij Knijpe behoort
Langerwaag. Een aldaar woonachtige lidmate,
die vóór de vereeniging in '92 tot de gemeente
te Mildam behoorde, is na de vereeniging onder
de hoede der kerk gebleven. Nu heeft echter
de kerkeraad van Mildam dezer dagen ook den
man van die lidmate op belfindens des geloofs
tot de gemeenschap dier kerk aangenomen en
geboekt. Hier komt Knijpe tegen op